

РІШЕННЯ

Протокол № 187
від 1 грудня 2025 року

**За результатами виїзного засідання Комітету Верховної Ради
України з питань гуманітарної та інформаційної політики
30-31 жовтня 2025 року у м. Львів**

У зв'язку з надзвичайними викликами, які постали перед Україною в умовах повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації, особливого значення набуває збереження та розвиток національної культурної спадщини, підтримка бібліотек, музеїв, архівів, книговидавничої галузі, а також захист інформаційного простору.

30 та 31 жовтня 2025 року відбулося виїзне засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики у м. Львів за участю представників Європейського парламенту, ЮНЕСКО, Міністерства культури України, Українського інституту книги, представників культурних установ, органів місцевого самоврядування та експертного середовища. Під час обговорень було окреслено нагальні проблеми, зокрема пов'язані з евакуацією культурних цінностей, руйнуванням об'єктів культурної спадщини, низьким рівнем фінансування галузі культури, необхідністю підтримки медіа- і цифрової безпеки в умовах війни, а також критичним станом бібліотечної та книговидавничої сфери.

Учасники засідання наголосили на необхідності комплексного підходу до формування державної культурної політики, що включає розвиток нових інституційних платформ, зокрема створення Українського фонду культурної спадщини, удосконалення законодавчої бази, підтримку фахівців культурної сфери, а також створення безпечного цифрового середовища для молоді через розвиток медіаграмотності та протидію дезінформації.

В рамках виїзного засідання учасники ознайомилися з діяльністю провідних установ культури міста Львова, зокрема відвідали Львівську національну наукову бібліотеку імені В. Стефаника, Львівську національну академію мистецтв, Центральний державний історичний архів України, Львівську національну галерею мистецтв імені Б.Г. Возницького та Львівську національну оперу. Під час цих візитів було вивчено стан збереження культурної спадщини, потреби установ у період воєнного стану, а також обговорено можливості посилення державної підтримки та міжнародної співпраці.

За підсумками обговорень, з урахуванням наданих пропозицій та викликів, з якими стикаються відповідні сфери у період воєнного часу, Комітет вирішив *рекомендувати*:

1. Кабінетові Міністрів України:

1.1. з огляду на те, що Закон України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» не містить відкладальних норм, а також на критичну важливість збереження і розвитку мережі книгарень, залучення населення України до споживання та підтримки національного культурного продукту, привести постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання державної субсидії розповсюджувачам видавничої продукції (книжкової продукції)» від 1 грудня 2023 р. № 1262 у відповідність до вказаного Закону, вилучивши другий пункт цієї постанови про те, що вона набирає чинності через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, та невідкладно забезпечити надання книгорозповсюджувачам субсидії, передбаченої статтею 8² Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні»;

1.2. у рамках програми «Зимова підтримка» впровадити проєкт «Культурний пакунок», у межах якого зафіксувати 30 відсотків коштів від загальної суми зазначеної державної допомоги, які можна використати виключно на культурний продукт: українські книжки, кіно, театральні вистави;

1.3. при доопрацюванні Державного бюджету України на 2026 рік врахувати пропозиції Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики щодо функціонування і розвитку сфери культури та креативних індустрій, зокрема збільшити видатки на забезпечення діяльності Українського інституту книги, підтримку книговидавничої справи та популяризацію української літератури у світі на 768 842,50 грн;

1.4. розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг» № 3731-IX від 22.05.2024 р., передбачивши що надання державної допомоги на придбання книг при народженні дитини здійснюється починаючи з 1 січня 2026 року;

1.5. при доопрацюванні Державного бюджету України на 2026 рік передбачити кошти на виконання статті 8-3 Закону України "Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні" у повному обсязі;

1.6. ініціювати та забезпечити виконання програм грантової підтримки для бібліотек, культурних центрів та громадських організацій у сфері культури, які працюють для українських біженців за кордоном;

1.7. утворити міжвідомчу робочу групу з питань удосконалення підходів до оплати праці працівників закладів культури — музеїв, бібліотек та архівних установ — з метою опрацювання та підготовки узгоджених пропозицій щодо внесення змін до Єдиної тарифної сітки. Передбачити в роботі групи аналіз чинної системи оплати праці, визначення диспропорцій та формування механізмів підвищення базових посадових окладів для працівників сфери культури з огляду на визнання культури пріоритетом стратегічних національних інтересів України та ресурсом для формування української національної та громадянської ідентичності, забезпечення сталого розвитку та консолідації суспільства, особливо в умовах воєнного стану;

1.8. забезпечити повне та комплексне регулювання питань евакуації культурних цінностей шляхом внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України № 841 від 30.10.2013 та інших нормативних актів.

2. Міністерству культури України:

2.1. забезпечити підготовку планів проведення заходів з евакуації культурних цінностей у масштабі галузі та у масштабі органу виконавчої влади відповідно до Кодексу цивільного захисту України, постанов Кабінету Міністрів України № 841 від 30.10.2013, № 626 від 09.08.2017, інших актів законодавства у сфері цивільного захисту, а також координувати підготовку та коригування планів з евакуації культурних

цінностей у масштабі інших центральних органів виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають культурні цінності, областей, міста Києва, районів, територій відповідних територіальних громад, районів у містах, суб'єктів господарювання, зокрема музеїв, що визначатимуть зміст та обсяг заходів з евакуації культурних цінностей, порядок дій органів з евакуації та організації управління евакуацією, безпечних районів, придатних для розміщення культурних цінностей, а також основних видів забезпечення заходів з евакуації з дотриманням вимог законодавства щодо обігу інформації з обмеженим доступом (у разі потреби);

2.2. продовжити роботу над визначенням механізмів евакуації культурних цінностей, зокрема в частині визначення заходів, які має провести з метою евакуації культурних цінностей Міністерство, місцеві державні (військові) адміністрації, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та заклади, в яких зберігаються культурні цінності, та опрацювати питання затвердження порядку тимчасового переміщення (евакуації) музейних предметів та предметів музейного значення Музейного фонду України протягом дії правового режиму воєнного стану та їх повернення;

2.3. пришвидшити роботу над законопроектом щодо посилення збереження музейних предметів, зокрема з метою врегулювання створення та функціонування депозитаріїв музейних предметів, можливості здійснення евакуації музейних предметів за межі України та врегулювання особливостей страхування таких предметів, призупинення обмеження строку перебування культурних цінностей у митному режимі тимчасового вивезення на період дії правового режиму воєнного стану, завчасної підготовки комплектів документів для евакуації, в тому числі за кордон, культурних цінностей, які у першу чергу підлягають евакуації, що набуватимуть чинності за настання відповідних умов надзвичайної ситуації;

2.4. забезпечити оновлення черговості евакуації культурних цінностей з метою евакуації найбільш цінних для держави об'єктів;

2.5. спільно з іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають культурні цінності, обласними державними (військовими) адміністраціями, органами місцевого самоврядування забезпечити невідкладне виготовлення електронних версій всіх інвентарних книг культурних цінностей, що зберігаються в музеях, і передачу їх на зберігання Міністерству культури;

2.6. опрацювати питання щодо визначення особливого статусу керівників музейних закладів, з тим щоб вони мали спеціальні обов'язки, пов'язані з відповідальністю за збереження музейної колекції, та розширені повноваження у випадку надзвичайного стану, зокрема, у разі відсутності зв'язку з органом управління чи Міністерством культури України при настанні надзвичайної ситуації, чи з огляду на терміновість вжиття евакуаційних заходів;

2.7. розглянути питання винесення теми евакуації культурних цінностей на розгляд РНБО України для напрацювання єдиного державного порядку ефективного реагування на потребу евакуації культурних цінностей в умовах воєнної загрози шляхом міжвідомчої координації, співпраці та об'єднання ресурсів і своєчасного та в повному обсязі здійснення евакуаційних заходів;

2.8. спільно з Міністерством закордонних справ України та Державною митною службою України, Державною прикордонною службою України опрацювати питання ініціювання розробки міжнародного правового механізму евакуації українських культурних цінностей за кордон, включно з можливістю тимчасового зберігання у державах-партнерах (з урахуванням ризиків реституційних претензій), підписання з приймаючими закордонними інституціями договорів про те, що вони готові прийняти і повернути за першою вимогою культурні цінності, що підлягають евакуації;

2.9. спільно з органами прокуратури, національної поліції, іншими правоохоронними органами та музейними закладами, які втратили культурні цінності, у тому числі внаслідок Другої світової війни, продовжити роботу щодо внесення до міжнародних реєстрів, які використовуються для розшуку культурних цінностей, викрадених українських культурних цінностей;

2.10. спільно з ФДМУ та обласними державними (військовими) адміністраціями продовжити роботу щодо підготовки безпечних місць можливої евакуації культурних цінностей для їх тимчасового зберігання із забезпеченням належних умов температури, вологості та охорони та створити систему обліку вільних приміщень, придатних для зберігання культурних цінностей;

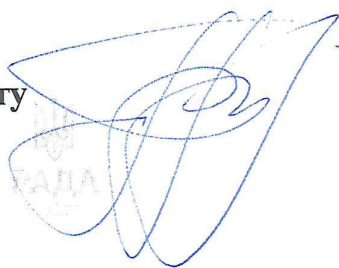
2.11. спільно з Міністерством фінансів України та Державним казначейством України опрацювати питання надання більшої автономії музейним установам у фінансових питаннях, зокрема більшої самостійності у визначенні ціни послуг, які надаються музейними закладами,

оптимізації/спрощення процедури внесення змін до спецфонду кошторису музейного закладу за власними надходженнями, процедур використання коштів зі спецфонду, в тому числі благодійних внесків.

3. Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики:

врахувати озвучені на виїзному засіданні пропозиції, а також викладені у цьому рішенні рекомендації у своїй діяльності, зокрема при підготовці змін до законодавства у сфері культури та інформаційної безпеки.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

